

VITA MARINA

Zeebiologische documentatie
22e jaargang nr. 10 — okt. 1972
Verschijnt maandelijks

INHOUD: 8 bladzijden
GELEEDPOTIGEN pag. 33-34
BUIKPOTIGEN pag. 99-102
VARIA MARITIMA pag. 229-230

AFWIJKINGEN BIJ MOLLUSKEN

We hebben al eens meer in de Vita Marina de aandacht gevestigd op vreemde afwijkingen van het normale grondpatroon bij weekdieren en andere zeedieren. We zouden het spelingen van de natuur kunnen noemen, die misschien terug te voeren zijn op veranderingen in het genetische patroon. Maar dit behoeft niet altijd de oorzaak te zijn, want heel vaak is de afwijking niet erfelijk, maar sterk individueel gebonden.

Tijdens de ontwikkeling van het organisme — vanaf de eicel tot het volwassen exemplaar — kan natuurlijk een kink in de kabel komen. Door een of andere oorzaak wordt de groei gestoord of in een abnormale richting afgebogen en krijgen wij in het eindresultaat — het adulte dier — een vormafwijking te zien.

Bij schelpen blijkt vaak dat het afwijkende patroon eerst is ontstaan, nadat de jonge schelp zich reeds een stuk normaal ontwikkeld had. Door een beschadiging tijdens het jeugd stadium, blijkt vaak niet alleen de schelp een stevige beschadiging, barst of breuk op te lopen, maar ook het weke dier zelf komt er niet ongeschonden af.

Hoewel het weekdier zijn schelp spoedig gaat herstellen, zien we vaak (veel geconstateerd bij de *Wulk-Buccinum undatum* L.) dat het sculptuur- en kleurpatroon in de herstelde delen niet terugkomt. Soms, maar wel zeldzamer, komt het voor dat na verloop van tijd ook het dier zich kenmerkend weer zodanig heeft hersteld, dat ook

de originele patronen weer geproduceerd kunnen worden.

U moet daar maar eens op gaan letten. En mocht U eens iets bijzonders op dit gebied vinden, maakt U er dan eens melding van in de *Varia Maritima*.

Stelt U geen prijs op dergelijke abnormaaliteiten, gedenkt U dan het Schelpenmuseum, dat een speciale collectie aan het aanleggen is van allerlei monstrositeiten. In het maandblad *Gloria Maris* trof ik een artikeltje aan van de heer R. A. van Belle, die melding maakt van abnormaal gebouwde chitons, keverslakken, die hij in Bretagne verzamelde. Normaal heeft een chiton 8 losse schelpstukken, die dakpansgewijs over elkaar liggen, maar hij trof 5 exemplaren aan die 7 en 1 exemplaar dat slechts 6 schelpstukken droeg.

U ziet dat op velerlei fronten rare dingen gebeuren, die het zeker waard zijn om er eens extra aandacht aan te geven.

Over misvormingen en schelpgeneraties bij de *Wulk-Buccinum undatum* L. hoop ik zeer binnenkort in de *Vita Marina* nadere mededelingen te doen.

B. Entrop

WIJ MOETEN DE BOEKEN AFSLUITEN

Dat is de reden dat de penningmeester — en nu met klem en gefronste wenkbrouwen — verzoekt om per omgaande Uw contributie voor 1972 te willen voldoen. Helpt U nu even mee door nu meteen uw giroboek te pakken en f 15,— over te maken op giro 606100 van Stichting *Biologia Maritima*. Stort U eigenlijk maar tegelijk Uw contributie voor 1973. Dat gaat in één moeite door. Ik begrijp dat het U ontschoten is, maar als penningmeester ben ik onverbiddelijk. Stort nu, het bespaart mij zo veel administratief werk en tijd, welke ik op andere manier voor B.M. ten nutte kan maken. Hartelijk dank voor Uw medewerking.

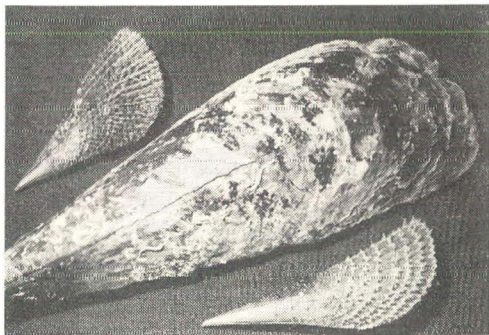
UIT DE



VLOEDLIJN

VAKANTIEVONDSTEN IN JOEGOSLAVIË

Tijdens mijn vakantie aan de Adriatische Zee in Kastel Luksic (bij Split, Midden-Joegoslavië) heb ik bij het duiken naar schelpen een aantal jonge levende exemplaren van de *Pinna nobilis* L. kunnen bemachtigen. Deze leefden tussen het wier op een zandige bodem. Ze zijn vrij opvallend tussen het wier omdat men ze van boven bekijkt, maar na een tijdje gaat men ze herkennen aan de geschubde bovenrand. Deze jonge exemplaren zijn erg teer en moeten voorzichtig losgemaakt worden omdat ze stevig verankerd zijn d.m.v. een sterke bundel byssusdraden. Alhoewel de grootte niet erg varieerde (tussen de 150 en 250 mm) waren er enkele opvallende verschillen. Zo stonden bij een exemplaar de rijen schubben relatief ver uit elkaar (10 tot 15 mm), terwijl bij 'n ander deze afstand slechts 5 tot 7 mm bedroeg. De eerstgenoemde had een langgerekte vorm (220 bij 70 mm, rechtse exemplaar op de foto) en de tweede een



gedrongen vorm (170 bij 86 mm). Misschien is dit verschil te wijten aan de verschillende groei-omstandigheden. Het eerste exemplaar werd op 50 meter uit de kust op ongeveer 4 meter diepte in helder

water gevonden, terwijl de andere op 20 meter uit de kust voor de uitgang van een haven op 3 meter diepte in enigszins vervuild water werd aangetroffen. In het eerste exemplaar werd een erwtenkrabbetje-*Pinnotheres pisum* (L.) gevonden. Een andere interessante vondst was een lege *Pinna* waarop een Noorse rotsboorder-*Hiatella arctica* L. gehecht zat, terwijl in de schelp 3 keverslakken werden aangetroffen (nog niet gedetermineerd). Grotere *Pinna*'s waren er niet te vinden, hiervoor moet men kennelijk in dieper water zijn. Men kan ze trouwens vaak voordelig van vissers kopen. Het grote exemplaar op de foto heb ik voor F 1,20 van een visser in Grado, Italië (noorden van de Adriatische zee) gekocht.

D. G. Streefkerk

VONDSTEN UIT ZEELAND

Na de storm van eind november 1972 waren langs de hoogwaterlijn bij OUDDORP op Goeree honderden levende *Mactra cinerea atlantica* (Bucquoi, Dautzenberg, Dollfus), afmetingen: lang 3,5 cm, hoog 2,9 cm en enige tientallen lang 5,5 cm, hoog 4,5 cm en *Echinocardium cordatum* (Pennant), afmetingen: max: 4,3 cm te vinden.

Op het strand tussen RENESSE en de dam in de Grevelingen vonden we een tiental *Psammecinus miliaris* (Muller), afmetingen: gemiddeld 3,2 cm.

Bij OUDDORP spoelt het laatste jaar ook regelmatig *Cerastoderma edule* (L.) levend aan, terwijl er altijd *Ensis minor* (Chenu) te vinden is. Zeldzamer zijn *Ensis ensis* (L.) en *Ensis Phaxooides* (van Urk). De oorzaak hiervan is waarschijnlijk de afsluiting van het Haringvliet en de Grevelingen, waardoor de bodem ter plaatse sterk in beweging is.

W. v. Putten
J. Eikenboom